

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Diff. 3. Quomodo una propositio de vera possit transire in falsam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

differentia temporis, quæ nunc est, nihil esse Antichristum, sed pro differentia temporis, cui ille est coexistens, tam verè est Antichristus, quàm si nunc defacto esset, ratione quæ huius coexistentiæ potest denominare propositionem veram.

INSTAT idem. Denominationem veri, obiectum non existens, neque tribuere potest formaliter, neque efficienter; non efficienter, quia quod non est existens, efficere ne quidquam potest, neque tribuit hanc denominationem obiectum non existens formaliter, quia forma, non dat suum effectum, nisi quando existit.

RESPONDETUR. Tribuit denominationem hanc, obiectum formaliter, hoc est terminativè, quia scilicet terminat illum actum, secundum id esse, cui conformatur actus.

DICENDUM est III. *Possè à nobis concipi veritatem, per modum pullulantis formalitatis, ex radicali illa conformitate.*

PROBATUR id, argumentis, quibus in simili actum est de Relatione.

ADDO I. Sunt aliqui actus naturales, ita necessarii veri, ut non possint esse falsi, idque ex necessitate obiecti: hæc enim propositio: homo est animal; est ita vera, ut nec divinitus possit esse falsa, idque ideo, quia nec Deus facere potest, ut homo non sit animal.

ADDO II. Sunt aliquæ propositiones ita falsæ, ut nunquam veræ esse possint, & ita hæc propositio: homo est hirco cervus, est ita falsa, ut nunquam possit transire in veram, hocque est commune omnibus propositionibus, in materia necessaria, & impossibili, quod scilicet veritas illarum, vel falsitas, nunquam mutari possit.

ADDO III. Propositiones, quæ significant determinatè aliquod instans, nunquam possunt de veris in falsas, de falsis in veras transire, respectu ejusdem instantis.

RATIO est I. Ex Arriaga. Implicat obiectum, quod semel pro aliquo determinato tempore existit, aut existiturum est, pro illo non existere, aliàs, simul existeret, & non existeret, ergo etiam implicabit, propositionem affirmantem, v.g. cursum Petri, pro instanti A, quæ fuit semel vera, mutari in falsam, respectu ejusdem instantis. Probatur consequentia; quia repugnat mutari, de vera in falsam propositionem, siue mutatione obiecti.

RATIO II. A propositione potest affirmari tempus tripliciter. 1. Indeterminatè, v.g. dicendo Petrus currit, vel nunc, vel nunc, & sic propositio semper est, vel vera, vel falsa. Si enim quocumque vel uno instanti currat, verum erit illum currere, quod si nullo instanti ex dictis currat, erit falsa. 2. Potest tempus significari collectivè, dicendo v.g. Petrus currit, & subintelligendo, quod omni instanti currat, & sic, si vel uno instanti non currat, falsa erit propositio, si omnibus currat, vera erit. 3. Potest

tempus v.g. significari determinatè, pro illo primo instanti, quo profertur, & sic respectu huius instantis, etiam tempore transacto, vera erit & ita v.g. si dicatur, Petrus currit in instanti A, producaturnque hæc eadem propositio, ad instans B, etiam in instanti B, verum erit dicere, quod pro instanti A, currit Petrus.

RATIO III. est. Quia in quantum talis propositio redderetur falsa, intantum non respiceret jam determinatum instans. Ergo. Ceterum videndum restat: an non aliquo modo, possit una propositio, de vera, in falsam transire.

DIFFICULTAS III.

Quomodo una Propositio de vera possit transire in falsam.

DICTUM immediate supra, quod propositio, respectu ejus instantis, quid importat, semper sit & immutabiliter talis, ut nunquam de vera in falsam transire possit, nihilominus, quia potest fieri adhuc comparatio ad diversum instans, *Hinc*

DICENDUM est. *Propositiones quæ significant determinatè aliquod instans si comparentur ad diversum instans, possunt esse v. g. falsæ, quantumvis respectu alijs instantis, sint veræ, & è contra, & in hoc sensu, possunt dici Propositiones de veris, transire in falsas.*

PROBATUR I. Auctoritate Aristotelis in Prædicamentis: Cap: de Substantia, & S. Thomæ, prima parte, quæst. 14. ar. 15. ad tertium, assertentium, propositionem de vera, posse transire in falsam; quem locum explicat quidem Arriaga, quod scilicet possit esse propositio omnino similis falsæ, vel quod erit illa propositio non nisi externa: quæ explicatio ut impugnetur:

PROBATUR II. Suppono non implicare Contradictionem, ut idem entitativè actus, pluribus instantibus duret, immò hanc durationem, ejusdem in entitate Visionis beatæ, nihil vetat admittere, hocque suppositum Probatur per negativum medium terminum, quia in hoc nulla est contradictio. Supponamus ergo Petrum currere pro instanti A, dicaturque Petrus currit, vera erit Propositio. Supponamus deinde Petrum non currere, in instanti B. durante tamen eodem actu numero, certè hæc propositio, comparata ad instans A. erit vera, comparata ad instans B. erit falsa, quia erit difformis obiecti.

CONFIRMATUR. Ista propositio: Hoc currrens, est animal rationale, si comparetur ad Petrum currentem vera erit, si comparetur ad Equum, falsa, ergo etiam respectu diversorum instantium, propositio, quæ comparatè ad unum instans est vera, potest respectu diversi instantis, esse falsa.

PROB. III. Argumento, cujus etiam meminerunt Arriaga & Oviedo. Quando ego dico: Homines qui sunt in foro currunt, si Petrus est in foro, illum

illum significat, si Joannes illum etiam, si verò non fuisset Petrus, & Joannes, sed Paulus, illum etiam significaret; hoc posito: formatur argumentum. Eadem propositio est indifferens, ad significandum, vel hoc, vel illud objectum, ergo & ad significandum hoc vel illud instans, ergo poterit mutare significationem, ergo ulterius in uno instanti, poterit significare instans A. in altero instans B. esseq; vera, respectu instantis A. non verò respectu instantis B.

RESPONDET Arriaga, dictæ propositionis esse sensum conditionatum, æquivalere enim huic; si Petrus est in foro currit, si Paulus, currit &c. Consequenter eodem significat, & eodem modo conditionatè, quantumvis determinatè nonnisi de Paulo verificetur, si ille sit in foro, non verò Petrus.

CONTRA. Tum quia propositio illa conditionata, potest transire ex determinatè significante Petrum, in non significantem determinatè Petrum, sed Paulum; ergo etiam potest transire, ex significante verè hoc instans, in significantem falsò aliud instans. Tum quia hujus conditionalis sensus appingendi nullum est fundamentum, aliàs, quas cunq; absolutas enuntiationes, possemus dicere conditionatas; additq; Oviedo: si illa propositio faceret sensum conditionatum, nullo existente in foro, posset esse vera, quia conditionalis, non fit ex eo falsa, quòd conditio illius, non sit impleta. Tum quia etiam illius propositionis, quam dicimus comparatè ad unum instans esse veram, comparatè ad aliud, falsam; dicam etiam sensum esse conditionatum; si comparatur ad illud instans, poteritq; substitui unum instans pro alio instanti ad falsificandam propositionem, sicut substituto Paulo, pro Petro, ut concedit Arriaga, falsificabitur propositio.

RESPONDET II. Oviedo. Hujus propositionis: Homines qui sunt in foro, currunt, sensus est. Aliqui homines sunt in foro & hi quicunq; illi sunt currunt, quo sensu posito, non sequitur, propositionem non esse determinatam, ad hunc, quàm illum significandum, sed tantum esse indifferenter, ut de hoc, vel illo, verificetur. Docetq; ulterius, quod scilicet propositio; Aliquis homo currit, non sit indifferens, ad diversas significationes, sed tantum ad diversas verificationes.

CONTRA. Dicta propositio, ut conceditur, est indifferens ad diversas verificationes, neq; est determinata ad unam verificationem, ergo etià & hæc propositio, Petrus currit, non est ita determinata ad instans A. quo currit, ut non possit referri ad instans B. quo Petrus non currit, adeoq; falsificari. Deinde Propositio hæc; Petrus currit, prolata in instanti, A. in quo currit, si in illa duretur ad instans B. quo non currit, vel significabit cursum Petri, ergo significabit falsò, adeoq; de vera transibit in falsam, vel non significabit: & hoc non potest dici, cum defacto ipsa propositio id habeat.

Deniq; verificatio propositionis, & significatio, indissolubiliter secum junguntur, ergo si propositio hæc, Aliquis homo currit, est indifferens ad verificationem, erit etiam indifferens ad significationem. Videantur dicta in materia de Præcisionibus objectivis in Divinis in simili.

RESPONDERI Potest III. Propositionem hanc: Petrus currit, prolata in instanti A, quando est cursus Petri, si proferatur in instanti B, quo non est cursus Petri, non esse mutandum de vera in falsam, quia etiam in instanti A, si comparatur ad instans B, erit falsa, consequenter nò transibit de vera, in falsam, sed sicut ab initio erat respectu instantis B. falsa, ita, & in instanti B, respectu ejusdem instantis, est falsa.

CONTRA est I. Quia hæc Responsio est prævisa à Conclusionem, quia scilicet in isto tantum sensu admittimus propositionem, de vera, posse transire in falsam, quia scilicet hæc propositio, quæ respectu certi instantis, est vera, comparata ad aliud instans, potest esse falsa, quidquid sit, quòd non possit dici, rigorosè transire de vera in falsam, idq; ob rationem in responsione adlatam, potest tamen aliquo modo dici transiens transitu Logico, & ex modo concipiendi, quia videlicet, non stat in sola sua veritate, vel falsitate, sed ratione distincti instantis, ab extremo, ad extremum venit.

CONTRA II. Successivè illud objectum quod est cursus Petri, factū est falsum, quia successivè desit cursus Petri, qui erat, Ergo & propositio, quæ dicit: Petrus currit, facta est falsa successivè.

CONTRA III. quia propositio, quæ significat determinatè instans A, si per impossibile significaret instans B. redderetur falsa. Ergo etiam si comparatur ad instans B, debet dici, quòd ex vera fiat falsa.

OBJICITUR. Si Propositio hæc; Petrus currit, determinatè significans instans A, in quo est cursus Petri, censeretur esse falsa, si comparatur ad instans B. in quo non est cursus Petri, sequeretur nullam dari propositionem absolute veram, sed hoc est absurdum, Ergo. Sequela probatur inductione: hæc propositio. Petrus dormit, orat, peccat, comedit, &c. sunt veræ, ratione alicujus instantis, & respectu alijs instantis, sunt omnino falsæ. Ergo nulla datur propositio absolute vera.

RESPONDETUR. Negando Sequelam, & probationis ejus consequentiam, propter insufficientem enumerationem, ceterè enim hæc propositio, homo est animal rationale, respectu nullius instantis est falsa, in nullo enim instanti est homo, in quo non sit animal rationale.

INSTABIS. Etiam hæc propositio, homo est animal rationale, respectu bovis est falsa, ergo nulla daretur absolute vera.

RESPOND. Hæc propositio, homo est animal rationale, respectu bovis, neq; est falsa, quia prius est propositionem esse significativam, postea

veram vel falsam, prius est propositionem supponere Objectum, quod importat, & postea verè vel falsò supponere, cum ergo ista propositio, homo est animal rationale, nec supponat, pro bove, nec illum significet, respectu ejus, falsa non erit. Deinde alia est omnino ratio de hac propositione, Petrus currit, si dicatur in instanti B. quo ille non currit, cum tamen curreret, in instanti A, & aliud est, de hac propositione, homo est animal rationale comparata ad bovem, quia hæc Propositio, Petrus curret, in omni instanti, significat, & Petrum & cursum, hæc autem propositio, homo est animal rationale, in nullo instanti, significat bovem.

QUÆSTIO II.

De veritate in particulari Propositionum absolutarum.

Maxima hîc erit Difficultas circa propositiones de futuro, de quo

PRÆMITTO I. *Quid sit futurum.* quod bene definit Hurtado disp. 9. Anim. Sect. 6. Subsect. 1. idq; ad mentem S. August. Futurum est existentia rei, in instanti sequenti, connotando carentiam sui in instanti præsentis, ly sequenti non accipiendi tantum pro immediato.

PRÆMITTO II. *Divisionem futuri.* Futurum aliud est Necessarium, aliud Liberum. Futurum Necessarium est, quod proficiscitur, à Causa ad agendum determinata, ubi fuerint posita prærequisita ad agendum, & ita v.g. ignitio stipula, ubi ei fuerit approximatus ignis, est Futurum Necessarium. Futurum Liberum, est futurum quod proficiscitur à Causa, quæ positis omnibus ad agendum requisitis, potest agere, & non agere, & ita Petrus cantabit, Petrus peccabit, &c. sunt talia Futura Libera.

PRÆMITTO III. *Rursus hoc futurum Liberum aliud est Absolutum, aliud Conditionatum.* Futurum est absolutum v.g. Petrus peccabit. Futurum Conditionatum est v.g. Petrus, si ingressus fuerit atrium Pontificis, peccabit. Agemus hîc de Veritate hujus utriusq; futuri liberi, Theologis merè Theologica relinquendo.

DICENDUM est, quod Futura absoluta libera habeant determinatam veritatem, est conclusio Catholica Contra Aristot. 1. Perier. C. 6. qui dicit, ex his propositionibus, omnis homo curret, aliquis homo non curret, esse determinatam Veritatem vel falsitatem; sed in his propositionibus singularibus, Plato curret, Plato non curret, dicit non esse determinatam veritatem, sed solum in sensu disjuncto, id est quod sit vel cursum vel non cursum. Consequenterq; errabat, negando Deo Scientiam singularium propositionum, de futuro Libero.

PROBAT I. Hurtado. Id quod erit, determinatè erit, ergo futurum est determinatè, ergo

& verum est determinatè. Antecedens probatur, quod produceretur extra suas causas, erit determinatè; Causæ enim nihil indeterminati producant, sed id quod erit, produceretur extra suas Causas, ergo id quod erit, erit determinatè. Consequenter Imi Enthymematis probatur, quod erit determinatè, futurum est determinatè, sed id, quod erit, erit determinatè, ergo id quod erit, futurum est determinatè.

CONFIRMAT I. Hurtado dialecticè. Supponamus hanc propositionem esse falsam. Omnis homo curret, vera erit per Aristotelem hæc contradictoria, aliquis homo non curret, quo posito ita arguit. Hæc propositio, Aliquis homo non curret, vera erit etiam si reliqui cucurrerint, & unus forte non curret, ergo si illa propositio, Aliquis homo curret, est vera determinatè ratione Sortis, etiam hæc propositio, Sortes curret, erit determinatè vera, cum utrobique idem dicatur, unde dicit Hurtado Aristotelem contra Sumulas, contra Philosophiam, contra Theologiam naturalem, circa hanc materiam errasse.

PROBAT II. Arriaga. Quantumvis Petrus sit indifferens ad peccandum, vel non peccandum, accedente tamen instanti crastino determinatè faciet unum ex illis, neque enim datur medium inter hoc, quod est peccare, & non peccare: ergo ulterius, Propositio quæ affirmabat eum peccaturum, fuit determinatè vera, quia ita existit objectum tempore importato per copulam, sicut per ipsam propositionem enuntiaturum fuit.

CONFIRMAT idem sic. Vel enim peccatum Petri nunc est determinatè futurum, vel non; si est, ergo etiam verum erit nunc affirmare illud; si verò nunc non est determinatè futurum, ergo propositio affirmans esse futurum, erit saltem determinatè falsa.

PROBAT III. Oviedo Communi argumento. Petrus curret, Petrus non curret, sunt Contradictoria; sunt enim affirmatio & negatio ejusdem, de eodem; ergo una debet esse vera, altera falsa.

CONFIRMATUR ex eodem. In instanti quo Petrus currit, verum est dicere; Petrus currit, ergo & heri, respectu hujus instantis, verum erat dicere, Petrus curret: idem enim affirmaretur.

OBJICIT I. Aristot. Si determinatam veritatem haberent singularia futura libera, cognosceret illa Deus: Sed non cognoscit, ut probat, quia si Deus cognosceret hanc Propositionem, Sortes curret, tolleretur libertas Sortis in cursu; sed non debet tolli, Ergo. Sequela probatur, necessario jam curreret Petrus, esset enim determinatè verum illum cursurum, Ergo.

RESPONDETUR. Negando Minorem Probationis. Nego sequelam majoris, cum sua probatione: illam verò propositionem, Esset determinatè verum illum cursurum, Distinguo, Esset verum determinatè, determinatione orta ex sup-

poli-